

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

**HANDELINGEN VAN DE
OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN**

1/12/1998

C 683 Landsverdediging

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

**ANNALES DES
RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION**

1/12/1998

C 683 Défense nationale

Sommaire

Mardi 1 décembre 1998

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE - C 683

Interpellation de M. Hugo Van Dienderen au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "la position de la Belgique concernant les mines et personnel américaines dans le cadre de l'Otan" (n° 2134)

orateurs : MM. **Van Dienderen, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie

Interpellation de M. Alfons Borginon au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "le prix des achats militaires" (n° 2155)

orateurs : MM. **Borginon, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, **Cauwenberghs, Cuyt, Moerman**

Motions

Question orale de M. Jean-Paul Moerman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "le détachement d'un hélicoptère "Sea King" à la base aérienne de Valkenburg" (n° 1653)

orateurs : MM. **Moerman, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie

Questions orales jointes de :

- M. Jean-Paul Moerman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "l'audit à propos du service médical des forces de l'armée" (n° 1359)

- M. Jean-Paul Moerman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "l'audit sur le service médical et la situation très préoccupante de la pharmacie militaire de Nivelles" (n° 1501)

- M. John Spinnewyn au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "le statut des médecins, des vétérinaires, des pharmaciens et des dentistes militaires" (n° 1510)

- M. Jan Eeman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "l'audit sur le service médical des Forces armées" (n° 1584)

- M. Philippe Dallons au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "le service médical dans le secteur des Forces belges en Allemagne" (n° 1609)

orateurs : MM. **Moerman, Spinnewyn, Eeman, Poncelet**, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, **Van Erps**

Inhoud

Dinsdag 1 december 1998

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING - C 683

Interpellatie van de heer Hugo Van Dienderen tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de Belgische houding tegenover Amerikaanse antipersoonsmijnen in NAVO-verband" (nr. 2134)

sprekers : de heren **Van Dienderen, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Interpellatie van de heer Alfons Borginon tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de kostprijs van de legeraankopen" (nr. 2155)

sprekers : de heren **Borginon, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, **Cauwenberghs, Cuyt, Moerman**

Moties

Mondelinge vraag van de heer Jean-Paul Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de tijdelijke opdracht van een helikopter "Sea King" bij de basis van Valkenburg" (nr. 1653)

sprekers : de heren **Moerman, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Jean-Paul Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de doorlichting van de medische dienst van de Krijgsmacht" (nr. 1359)

- de heer Jean-Paul Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de doorlichting van de medische dienst en de uiterst zorgwekkende situatie bij de centrale militaire apotheek van Nijvel" (nr. 1501)

- de heer John Spinnewyn aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "het statuut van de militaire geneesheren, dierenartsen, apothekers en tandartsen" (nr. 1510)

- de heer Jan Eeman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de doorlichting van de medische dienst van de Krijgsmacht" (nr. 1584)

- de heer Philippe Dallons aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de medische dienst in de sector van de Krijgsmacht in Duitsland" (nr. 1609)

sprekers : de heren **Moerman, Spinnewyn, Eeman, Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, **Van Erps**

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE

RÉUNION PUBLIQUE DU
MARDI 1 DÉCEMBRE 1998

PRÉSIDENCE de
M. Eeman

La séance est ouverte à 10.25 heures.

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING

OPENBARE VERGADERING VAN
DINSdag 1 DECEMBER 1998

VOORZITTER :
De heer Eeman

De vergadering wordt geopend om 10.25 uur.

Interpellatie van de heer Hugo Van Dienderen tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de Belgische houding tegenover Amerikaanse antipersoonsmijnen in NAVO-verband" (nr. 2134)

Interpellation de M. Hugo Van Dienderen au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "la position de la Belgique concernant les mines antipersonnel américaines dans le cadre de l'Otan" (n° 2134)

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, ik zal niet lang stilstaan bij het gruwelijke karakter van de antipersoonsmijnen. De fractieleider van de PSC, de heer Lefevre, heeft naar aanleiding van de goedkeuring in de Kamer van het Verdrag van Ottawa een treffend beeld van deze gruwelijke wapens geschetst. België heeft onder impuls van de Kamer en de Senaat een voortrekkersrol gespeeld bij de totstandkoming van dit verdrag ondanks het verzet van de Verenigde Staten, die tegen dit verdrag en de goedkeuring ervan door NAVO-lidstaten waren gekant. De Amerikanen zijn de laatste tijd in de verschillende NAVO-landen actief geweest om ervoor te zorgen dat hun landmijnen niet onder het verdrag zouden vallen. Zo is er een conflict geweest met Noorwegen, dat net als alle andere NAVO-leden, op de VS en Turkije na, het Verdrag van Ottawa heeft ondertekend. De VS wensten deze kwestie bilateraal aan te pakken omdat

ze menen op die manier sterker te staan. Blijkbaar zijn algemene afspraken over de gevolgen voor de NAVO-strategie van de aanvaarding van dit verdrag door NAVO-lidstaten onmogelijk. Wat zijn de gevolgen van deze aanvaarding voor de landen die het verdrag niet hebben goedgekeurd? De VS wensen hierop niet in te gaan omdat ze menen dat antipersoonsmijnen een essentieel onderdeel zijn van het verdedigingsplan in Zuid-Korea.

Het is mij niet bekend of er in de Amerikaanse bases in België landmijnen zijn opgeslagen. Uit goede bron heb ik vernomen dat dit wel het geval zou zijn in andere Europese NAVO-lidstaten die ook het verdrag hebben ondertekend, zoals Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland en Italië. Zowel in de Kamer als in de Senaat werd het Verdrag van Ottawa eenparig goedgekeurd. Artikel 18 van het Verdrag van Wenen, dat handelt over de wijze waarop gevolg moet worden gegeven aan internationale verdragen, bepaalt dat een staat zich moet onthouden van daden die door het verdrag zijn verboden, ook al is het verdrag nog niet van kracht. Het Verdrag van Ottawa treedt slechts in werking nadat veertig landen het hebben geratificeerd. België moet zich echter aan de bepalingen van het Verdrag van Wenen houden en er zorg voor dragen dat er op zijn grondgebied geen landmijnen worden opgeslagen of doorgevoerd.

Ik heb in dit verband 18 zeer precieze vragen waarop ik van de vice-eerste minister een even nauwkeurig antwoord verwacht. Ik heb reeds gezegd dat ik niet weet of er in de Amerikaanse bases in België landmijnen worden opgesla-

gen. Ik ga er echter van uit dat de vice-eerste minister dit wel weet en neem ook aan dat de Kamer van volksvertegenwoordigers het recht heeft dit te weten. Ik zou dan ook graag vernemen of er in België landmijnen worden opgeslagen. Als dat zo is, had ik graag geweten op grond van welke overeenkomst deze mijnen worden toegelaten. Ik zou dan ook de teksten van deze verdragen of overeenkomsten willen inzien. Ik neem aan dat mijn collega's, die het Verdrag van Ottawa hebben goedgekeurd, hiervoor ook interesse hebben.

Als er op dit ogenblik geen mijnen in België aanwezig zijn, is het dan mogelijk dat de Amerikanen in de toekomst mijnen in hun bases zouden opslaan? Op grond van welke overeenkomst zou dit mogelijk zijn? Kunnen de teksten van deze overeenkomsten ter beschikking worden gesteld? Hoe meent de vice-eerste minister een eventuele opslag te kunnen rijmen met het Verdrag van Ottawa? Gaat een opslag niet in tegen de letter of de geest van dit verdrag?

Ik meen dat alle ondertekenaars van het Verdrag van Ottawa zich gezamenlijk moeten verzetten tegen de gesel van deze wapens. Een land als Noorwegen moet dan ook in zijn verzet tegen de mogelijke aanwezigheid van Amerikaanse mijnen op zijn grondgebied worden gesteund. Hebben de Amerikanen mijnen opgeslagen op het Noorse grondgebied? Wat is de houding van de Belgische regering in het conflict tussen Noorwegen en de NAVO? Hoe denkt ze dat dergelijke problemen moeten

worden opgelost? Kan dit best op een bilaterale manier, zoals de Amerikanen wensen, of is België voorstander van een multilaterale aanpak en afspraken binnen de NAVO?

Kunnen Amerikaanse antipersoonsmijnen tijdens NAVO-oefeningen op Belgisch grondgebied worden gebruikt? Dit gaat mijns inziens in tegen het Verdrag van Ottawa. Kunnen Amerikaanse antipersoonsmijnen worden gebruikt tijdens operaties waaraan Belgische strijdkrachten deelnemen, ook al hebben deze operaties niet op Belgisch grondgebied plaats? Kunnen Belgische soldaten op een of andere wijze worden ingeschakeld bij het transport van Amerikaanse antipersoonsmijnen tijdens NAVO-operaties of -oefeningen? Spelen de Amerikaanse mijnen nog een rol in de NAVO-strategie? Respecteert België artikel 18 van het Verdrag van Wenen van 1969 met betrekking tot de internationale verdragen? Indien dit niet zo is, waarom meent België dit niet te moeten doen? Nogal wat vredesverenigingen en diplomaten menen dat de NAVO een lijst moet publiceren van alle bases in de NAVO-lidstaten waar eventueel mijnen worden opgeslagen. Hierop zou tevens moeten worden vermeld wie de eigenaar van deze mijnen is. In theorie kunnen dat alleen de VS of Turkije zijn. Verbiedt de Belgische regering dat Amerikaanse schepen, vliegtuigen of voertuigen antipersoonsmijnen vervoeren wanneer ze gebruik maken van het Belgisch grondgebied, de Belgische territoriale wateren of het Belgisch luchtruim? Ik hoop dat uit het antwoord van de vice-eerste minister zal blijken dat België zijn voortrekkersrol blijft vervullen.

De voorzitter: De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie: Mijnheer de voorzitter, ik kan de heer van Dienderen het volgende antwoorden. Het opslaan van antipersoonsmijnen op Belgisch grondgebied is verboden op basis van het Verdrag van Ottawa en de Belgische wetgeving. Dit werd aan de Amerikaanse militaire en burgerlijke overheden meegedeeld. De Amerikaanse autoriteiten hebben bevestigd dat er zich in België geen antipersoonsmijnen bevinden. Er bestaan in dit verband dan ook geen overeenkomsten met de Amerikaanse strijdkrachten. Ik kan mij echter niet uitspreken over de aanwezigheid van Amerikaanse mijnen in een ander land, zoals Noorwegen.

België leeft het Verdrag van Ottawa zowel naar de geest als naar de letter na. Het ondersteunt op alle relevante internationale fora, waaronder ook de NAVO, elk initiatief dat erop gericht is om de toepassing van dit verdrag te bevorderen. Krachtens de Belgische wetgeving mogen de Amerikaanse strijdkrachten geen antipersoonsmijnen gebruiken op Belgisch grondgebied. Ze kunnen in principe wel van deze wapens gebruik maken op eigen initiatief en in het belang van hun eigen verdediging, maar niet op Belgisch grondgebied. Belgische strijdkrachten kunnen in principe niet rechtstreeks worden ingeschakeld bij het transport van Amerikaanse antipersoonsmijnen. Dit geldt niet voor transporten van antipersoonsmijnen met het oog op hun vernietiging. Ook is het op basis van de Belgische wetgeving en het Verdrag van Ottawa mogelijk dat antipersoonsmijnen worden opgeslagen, gebruikt en getransporteerd voor het opleiden en trainen van ontminers. De gevolgen van de toepassing van het Verdrag van Ottawa op de NAVO-strategie zijn het onderwerp van studies die op verschillende niveaus binnen de NAVO worden verricht.

België respecteert de inhoud van artikel 18 van de Conventie van Wenen met betrekking tot het wettelijke aspect van de verdragen volledig. Het Verdrag van Ottawa bepaalt dat de ondertekenende staten 180 dagen na de inwerkingtreding van het verdrag hun stocks kenbaar maken. België zal deze bepaling nakomen.

De doorvoer van antipersoonsmijnen over het Belgisch grondgebied, de Belgische territoriale wateren en het Belgisch luchtruim is door de nationale wetgeving verboden. Tenslotte wens ik te beklemtonen dat ik persoonlijk reeds verscheidene keren het initiatief heb genomen om dit onderwerp in NAVO-verband op ministerieel niveau ter sprake te brengen. De Belgische vertegenwoordigers in de NAVO-werkgroepen hebben de instructie gekregen om het Belgisch standpunt op een pro-actieve en consequente wijze naar voren te brengen. Men kan Landsverdediging dus zeker niet verwijten in deze zaak een lauwe houding aan te nemen.

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, ik dank de vice-eerste minister voor zijn precieze antwoorden. Ik stel

met genoeg vast dat hij deze kwestie binnen de NAVO aan de orde heeft gesteld. Toch heb ik nog een aantal bijkomende vragen.

Wat is binnen de NAVO de stand van zaken in het debat over de rol van landmijnen binnen de NAVO-strategie? De vice-eerste minister heeft gezegd dat België het probleem ter sprake heeft gebracht en dat het wordt behandeld. Is er al een conclusie? Zo ja, hoe luidt deze? Zo nee, wanneer kunnen we ze verwachten? Welke zijn de verschillende opvattingen? Welke lidstaten delen welke opvatting? Ik meen dat het parlement hierover mag worden ingelicht, gelet op de grote bekommernis die er voor deze kwestie aan de dag wordt gelegd. Ik heb trouwens begrepen dat de vice-eerste minister deze bezorgdheid deelt.

Het verheugt mij dat de Amerikanen beweren dat ze in hun Belgische bases geen antipersoonsmijnen hebben opgeslagen. Ik vraag me echter af of er in dit verband ook garanties voor de toekomst bestaan. De vice-eerste minister heeft hierop impliciet geantwoord. Kan hij echter ook uitdrukkelijk onderstrepen dat dit ook in toekomst uitgesloten is op basis van de Belgische wetgeving en de ratificatie van het Verdrag van Ottawa door België?

Daarnaast ontgoocht het mij dat de vice-eerste minister blijkbaar niet bekommerd is om wat er in deze kwestie in andere NAVO-landen gebeurt. Ik meen dat België er als voortrekker in de wereldwijde campagne tegen deze gruwelijke wapens alle belang bij heeft om over dit probleem overleg te plegen, ook met een land als Noorwegen. Waarom heeft België Noorwegen niet gesteund? Tenslotte verheugt het mij dat de Amerikanen deze mijnen niet door België mogen transporteren. Ik vraag mij echter af of hierop ook een effectieve controle bestaat. Hoe geschiedt deze controle en hoe geloofwaardig is ze?

De voorzitter: De minister heeft het woord.

Minister **Poncelet**: Mijnheer de voorzitter, de problemen waarover de heer Van Dienderen het heeft, worden op dit moment in talloze werkgroepen binnen de NAVO besproken. Ik ben bereid de commissieleden in te lichten zodra deze besprekingen zijn afgelopen.

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, ik zou graag hebben dat de

commissie in haar geheel de vice-eerste minister vraagt om op de hoogte te worden gehouden. Ik heb echter nog andere bijkomende vragen gesteld over de mogelijke opslag van Amerikaanse mijnen in de toekomst, de controle en het feit dat de vice-eerste minister Noorwegen in de steek heeft gelaten. Staat dit laatste niet haaks op de voortrekkersrol die België in deze kwestie heeft en die de fractieleider van de partij van de vice-eerste minister in de Kamer op zich neemt?

De **voorzitter**: De minister heeft het woord.

Minister **Poncellet**: Mijnheer de voorzitter, ik ben verantwoordelijk voor de Belgische strijdkrachten en dit volstaat voor mij.

De **voorzitter**: Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

Interpellatie van de heer Alfons Borginon tot de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de kostprijs van de legeraankopen" (nr. 2155)

Interpellation de M. Alfons Borginon au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, sur "le prix des achats militaires" (n° 2155)

De **voorzitter**: De heer Alfons Borginon heeft het woord.

De heer **Alfons Borginon** (VU): Mijnheer de voorzitter, op 14 januari 1997 heb ik in deze commissie een interpellatie gehouden, niet zozeer over de kostprijs van legeraankopen, maar wel over de prijscontrole bij dergelijke aankopen. In die periode maakten een aantal kranten immers melding van enorme commissielonen ten belope van 200 miljoen frank die door de firma Dassault zouden zijn betaald. Ik heb hierbij toen de bedenking gemaakt dat een zo omvangrijk bedrag toch niet zo maar in de kostprijs kan worden weggemoffeld. Commissielonen van honderden miljoenen moeten hoe dan ook terug te vinden zijn in de prijs die de gemeenschap voor dat aankoopcontract heeft moeten betalen. Destijds werd daarop echter geantwoord dat er in het kader van het in 1989 afgesloten samenwerkingsprotocol een fatsoenlijk onderzoek naar de prijscontrole had plaatsgevonden door de Franse aankoopdienst.

Waarom wens ik vandaag op dit probleem terug te komen? De discussies voor het Hof van Cassatie

brengen deze problematiek terug in de actualiteit. Ik wil de sereniteit van het debat niet in het gedrang brengen door mij uit te spreken over de kwalificatie van deze betalingen, maar stel alleen vast dat deze betalingen effectief hebben plaatsgevonden.

Aan de commissie ad hoc Legeraankopen werd een advies gevraagd over het RITA-dossier. Over dit dossier waarin een samenwerkingsverband tot stand kwam tussen de Belgische en de Franse industrie, werd om de ene of andere reden een negatief advies uitgebracht door de inspectie van Financiën. Tegen dit negatieve advies heeft de minister van Begroting beroep aangetekend. En daarbij de bal op een eerder onorthodoxe wijze doorgespeeld aan het parlement. Volgens de commissie ad hoc en volgens mijzelf is dat een volkomen onaanvaardbare procedure, aangezien de commissie niet wenst te worden betrokken in de beslissingsprocedures over legeraankopen.

De essentiële vraag hierbij was of de bepalingen die op het akkoord over het RITA-dossier van toepassing zijn, verdragsbepalingen zijn dan wel het karakter hebben van een eenvoudige overeenkomst. Van het antwoord op deze vraag hangt immers af of de Belgische wetgeving inzake mededinging op dit akkoord van toepassing is. Ik wil dit dossier vandaag niet uitspitten. De verschillende Belgische autoriteiten wilden op dit contract alleszins de klassieke procedures inzake mededinging toepassen, terwijl de Fransen de overeenkomst schijnbaar wilden verhelfen tot een soort van samenwerkingsprotocol met als doel de Franse soevereiniteit in dat dossier zowel met betrekking tot de inhoud ervan als met betrekking tot de prijscontrole te vrijwaren. Hierbij wordt ook weer geschermd met het samenwerkingsprotocol van 19 juni 1989, dat namens de Belgische en Franse ministers van Defensie werd ondertekend door de chefs van de respectieve aankoopdiensten.

Ik heb dat protocol na mijn vorige interpellatie opgevraagd. De tekst ervan ligt voor mij. Tenzij ik het Frans onvoldoende machtig ben - en ik geef toe dat dit niet is uitgesloten - vind ik in dat protocol niets terug van een verplichting om bij een aankoop bij een Frans bedrijf met toepassing van het voornoemd protocol de prijscontrole uitsluitend voor te behouden aan de Franse diensten.

Met deze interpellatie zou ik overigens graag willen verkrijgen dat het bij legerbestellingen van het Belgische leger alleen tot samenwerking met

buitenlandse diensten kan komen, als het feitelijke recht van de Belgische aankoopdiensten om in de bedrijven van de contractant autonoom en zonder enige bevoogding prijscontroles uit te voeren, is gevestigd.

De commissie ad hoc Legeraankopen werd opgericht om corruptie bij de legeraankopen zoveel als mogelijk te voorkomen, maar de commissie heeft het bijzonder moeilijk om haar opdracht waar te maken, omdat zij zich verplicht ziet veel te oppervlakkig te werk te gaan. Het parlement moet er mijns inziens op toezien dat de controle-instrumenten op de eerlijke mededinging en dus ook de prijscontrole minstens gehandhaafd blijven. Mijn concrete vragen moeten alle in het kader van deze algemene bedenking worden begrepen.

Naar aanleiding van de discussies over het RITA-dossier had ik graag van de minister vernomen hoe hij het protocol van juni 1989 tussen de Belgische en de Franse ministers van Defensie juridisch kwalificeert.

Gaat het om een verdrag dat moet worden goedgekeurd door het parlement?

Gaat het om een contract? Zo ja, welk intern rechtsorgaan oefent dan het toezicht uit op de uitvoering ervan? De Fransen willen het juridische karakter van deze overeenkomst blijkbaar liever vaag houden. Vage juridische begrippen bestaan nu eenmaal niet, het is ofwel een verdrag, ofwel een overeenkomst. Ik wens dat de minister zich uitsprekt over het karakter van het protocol van 1989.

Mocht de minister dit protocol als een verdrag beschouwen, dan had ik graag van hem vernomen waarom dit verdrag niet ter goedkeuring aan de Kamers werd

voorgelegd. Er kan eventueel een debat worden geopend over het al dan niet verplicht ratificeren van verdragen door het parlement, maar sinds de grondwetsherziening van 1993 bestaat daarover nog weinig twijfel. Mocht de minister dit protocol niet als een verdrag beschouwen, maar als een contract - wat in voorkomend geval de enige andere mogelijkheid is -, dan zou ik graag weten of dat contract valt onder het Franse recht, dan wel onder het interne Belgische recht. Werd er bij het opstellen van dit contract rekening gehouden met de Belgische wetgeving inzake overheidsopdrachten? Indien het een contract is, rijst overigens de vraag of er geen beroep had moeten worden gedaan op de mededinging van verschillende overheden.

Verplicht het protocol van 1989 de Belgische regering om voor de prijscontroles op bestellingen bij Franse bedrijven een beroep te doen op de Franse aankoopdiensten? Na een eerste lezing van de tekst kom ik tot een negatieve conclusie. De Belgische overheid wordt daartoe door dit protocol niet verplicht, maar het protocol wordt wel ingeroepen om deze werkwijze telkens weer te verrechtvaardigen.

Laten de bepalingen van het protocol wel een dergelijke verplichting bevatten, dan moet het mijns inziens onmiddellijk worden opgezegd omdat de belangen van de Belgische Staat inzake legeraankopen er dan ernstig door worden geschonden.

Ontstaat er misschien een probleem omdat de Franse bedrijven een prijscontrole door andere dan Franse overheden weigeren te aanvaarden? Zou het in voorkomend geval niet logisch zijn de inschrijving van deze bedrijven op Belgische overheidsbestellingen te weren? Ik heb niets tegen Franse bedrijven als dusdanig, maar ik kan niet aanvaarden dat zij hun band met de Franse overheid zouden gebruiken om te ontsnappen aan de controlevereisten die het Belgisch Parlement met het oog op een correcte prijsvorming wenst te stellen. Indien de Franse bedrijven terzake geen waarborgen kunnen bieden, dan kan de Belgische overheid bij deze bedrijven niet langer bestellingen plaatsen. Om waarborgen in deze af te dwingen zou in de lastenboeken kunnen worden ingeschreven dat een volledige prijscontrole door de Belgische aankoopdiensten moet worden toegestaan.

De minister kan misschien proberen om zich met enkele verwijzingen naar het verleden uit dit dossier uit te praten, maar de gestelde vragen blijven even pertinent, vooral wanneer het Hof van Cassatie binnen enkele weken in de zaak Dassault zou besluiten dat er misschien geen sprake is van corruptie maar alleszins wel van ongeoorloofde commissielonen. Over de precieze strafrechtelijke appreciatie wil ik mij niet uitlaten. De minister heeft op mijn interpellatie van 14 januari 1997 echter geantwoord dat deze aankoop geen aanleiding kon geven tot problemen omdat de Franse bevoegde diensten een behoorlijke prijscontrole hebben uitgevoerd. De contradictie die dan dreigt te ontstaan tussen het besluit van de Hof van Cassatie en de appreciatie van de Franse prijscontrole door de minister, noopt de laatste tot het onmiddellijk organiseren van een audit over de wijze waarop de Franse prijscontroles uitvoeren of minstens tot

een dringend verzoek in die zin aan de Franse overheid. Ik kan immers niet aanvaarden dat men bij een prijscontrole grote kosten over het hoofd ziet, die geen rechtstreeks verband houden met de productie. Een prijscontrole die 200 miljoen meerkosten door de mazen laat glijpen, is mijns inziens een volstrekt overbodige prijscontrole die beter kan worden afgeschaft.

De voorzitter: De minister heeft het woord.

De heer **Poncelet**, vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie: Mijnheer de voorzitter, het protocol dat in juni 1989 werd afgesloten tussen de chef van de algemene aankoopdienst van het Belgisch leger en *le délégué aux relations internationales* aan Franse zijde, betreft een zuiver administratieve regeling en kan als een verdrag, noch als een contract worden beschouwd. Het protocol houdt geen verplichting in om een beroep te doen op de Franse aankoopadministratie voor het uitvoeren van prijscontroles. Om redenen van commerciële confidentialiteit geven bedrijven zowel in het buitenland als in België er soms wel de voorkeur aan door de eigen nationale auditdiensten te worden gecontroleerd. Dit biedt overigens ook voordelen aan de Belgische administratie. In vele gevallen zijn de kostprijsselementen, zoals bijvoorbeeld de huurtarieven en de toeslagen, bij de nationale controlediensten bekend omdat zij vroeger reeds bij andere audits werden onderzocht.

Bij prijscontroles is er overigens een zekere kennis vereist van de nationale wetgeving, bijvoorbeeld inzake de sociale lasten. De prijscontrole geschiedt op de gewone en op de analytische bedrijfsboekhouding; de vorm en de normen ervan worden door de nationale wetgeving bepaald.

Paragraaf 4b van de boekhoudkundige clausules die deel uitmaken van de lastenboeken, luidt als volgt: "Door zijn inschrijving of door zijn offerte in te dienen verbindt de inschrijver-aannemer zich ertoe de controleoverheden, zowel nationaal als de autoriteiten van het land van oorsprong van het materieel, gemachtigd door de nationale controleoverheden toe te laten alle gegevens met betrekking tot de prijs en/of de prijsherzieningsformule na te gaan aan de hand van de verificatie van de boekhoudkundige stukken en de controle ter plaatse, niet alleen bij henzelf, doch eveneens bij zijn eventuele onderaannemers en leveranciers." Het is niet de bedoeling om deze tekst te wijzigen. De aankoopdienst deelt me mee dat bij een prijzencontrole

wordt uitgegaan van een *full cost*-berekening. De *full cost* bevat naast de directe kosten verbonden aan de uitvoering van een contract tevens een gedeelte vaste kosten. Indien een gedeelte van de verkoopprijs, bestemd om de vaste kosten te dekken, voor andere doeleinden wordt aangewend of indien een bedrijf aan een gedeelte van de normale winstmarge een externe bestemming geeft, is er geen sprake van een eigenlijke meerprijs. Die kan dan ook niet aan het licht komen bij een voorafgaande prijzencontrole.

Dit zijn enkele elementen van antwoord op de interpellatie van de heer Borginon.

De voorzitter: De heer Alfons Borginon heeft het woord.

De heer **Alfons Borginon** (VU): Mijnheer de voorzitter, volgens de minister gaat het hier om een zuiver administratieve regeling tussen de chefs van de beide aankoopdiensten. Dit is niet helemaal correct. Als ik even naar de handtekeningen kijk, dan zie ik dat de Belgische chef heeft getekend "*pour le ministre belge de la Défense, le chef du Service général des achats*" en de Franse chef "*pour le ministre français de la Défense, le délégué aux Relations internationales*". De rechtstreekse hiërarchische band met de minister springt dus overduidelijk in het oog.

De minister mag deze regeling als zuiver administratief bestempelen, maar zou dan wel eens duidelijk moeten maken welke de juridische betekenis is van deze zogenaamde "zuiver administratieve regeling". Afspraken tussen twee Belgische administraties, bijvoorbeeld tussen het departement van de minister en dat van Economische Zaken, kunnen wellicht een zuiver administratief karakter hebben, maar hoe een regeling tussen twee Staten zuiver administratief zou kunnen zijn, zie ik niet in. Met dit antwoord omzeilt de minister eigenlijk de rest van mijn vraag.

De verplichting om een prijscontrole te laten uitvoeren op zowel de boekhouding als op de werkvloer door de eigen aankoopdienst of door de controledienst die erdoor wordt gemachtigd, mag dan al in het lastenboek worden opgenomen, telkens als de ad hoc commissie tot op heden aan de minister heeft gevraagd om een prijscontrole te laten uitvoeren, heeft hij het protocol van 1989 ingeroepen om staande te houden dat deze controle door de Fransen moet worden uitgevoerd.

Wanneer wij de minister vragen om het protocol van 1989 te appreciëren, antwoordt hij ons dat dit protocol terzake geen enkele verplichting bevat.

Het is het een of het ander. Ofwel bevat het protocol van 1989 een verplichting en dan kan de minister zich niet achter een niet-sluitend lastenboek verschuilen. Ofwel is het protocol van 1989 niet-verplichtend en dan kan de minister het niet invoeren om een door het lastenboek opgelegde prijscontrole zonder gevolg te laten. In alle dossiers betreffende legeraankopen die de revue nog zullen passeren, zal ik voortaan het door de minister ingeroepen niet-verplichtende karakter op mijn beurt niet genoeg invoeren, om bij de commissie ad hoc een negatief advies te bepleiten zolang de verplichte prijscontrole door de Belgische aankoopdienst niet in het lastenboek wordt ongeschreven.

Volgens bepaalde persberichten zou Dassault overigens allerlei cadeaus hebben gegeven aan medewerkers van de verschillende aankoopdiensten. De minister beweert dat zelfs middels een goede prijscontrole niet kan worden belet dat een bedrijf een andere bestemming geeft aan een gedeelte van de gebruikelijke winstmarges. Ik geef toe dat het uitvoeren van een concrete prijscontrole kan worden bemoeilijkt, maar in de Dassault-zaak was er sprake van 9% van de globale waarde van het contract.

Nu kan de minister mij veel wijsmaken, maar niet dat een bedrag van die omvang in de gewone winstmarges kan verdwijnen. Commissielonen van die omvang hebben niet alleen in België, maar ook in andere landen schandaal verwekt. Daaruit kan dus worden afgeleid dat het uitbetalen van commissielonen tot de geploegenheden behoort van heel wat industriële defensiebedrijven. Die bedragen kunnen onmogelijk in de gewone winstmarges worden opgenomen. Niemand kan dus staande houden dat de Belgische overheid niet voor die bedragen zou hebben opgedraaid.

Het antwoord van de minister is dan ook volkomen ontoereikend.

Op mijn laatste, zeer precieze vraag heeft de minister zelfs geen begin van antwoord gegeven. Ik herhaal ze dus nog eens. Wat denkt de minister te doen als het Hof van Cassatie in de zaak Dassault binnen enkele weken *erga omnes* besluit tot het uitbetalen van ongeoorloofde bedragen?

Minister **Poncelet**: Dat valt af te wachten, mijnheer Borginon. Punt aan de lijn!

De heer **Alfons Borginon** (VU): Als het Hof van Cassatie in de zaak Dassault binnen enkele weken *erga omnes* zou

besluiten tot het uitbetalen van ongeoorloofde bedragen - ik wil de term "corruptie" niet eens in de mond nemen - verbindt de minister er zich dan toe om met de Franse diensten tot afspraken te komen over het houden van een audit over de werking van de aankoopdienst?

Ik stel vast dat de minister het hoofd schudt. Er rest me dus niets anders dan een motie in te dienen om het probleem van de prijscontrole in de juiste context te plaatsen en aan het oordeel van de plenaire vergadering voor te leggen.

De **voorzitter**: De heer Frans Cauwenberghs heeft het woord.

De heer **Frans Cauwenberghs** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik was verhinderd door een vergadering van het College van quaeatoren. Gelieve mij daarvoor te verontschuldigen. Om echter alle misverstanden te vermijden, wil ik toch even beklemtonen dat de commissie zich enkel en alleen heeft gebogen over de vraag of dit protocol al dan niet een verdrag is. De commissie ad hoc was van oordeel dat zij niet bevoegd was om op deze vraag te antwoorden. De commissie heeft daarop de voorzitter verzocht zich over dit dossier te buigen en te onderzoeken welke instantie op die vraag kan antwoorden. Tot op heden heb ik nog geen antwoord van de voorzitter mogen ontvangen. Inmiddels werd deze kwestie hier besproken. Ik heb het antwoord van de minister spijtig genoeg niet gehoord. Ik zal niet nalaten er kennis van te nemen in het verslag.

Mijnheer Borginon, ik vrees wel dat u de commissie ad hoc te verregaand bindt door te verklaren dat zij blijvend negatief advies zal uitbrengen. Zodra dit dossier opnieuw voorligt, zal de commissie de stand van zaken onder ogen nemen en op dat ogenblik beslissen of ze een negatief advies moet blijven uitbrengen. Ik sluit dit niet bij voorbaat uit, maar vind het voorbarig daarover nu al bindende verklaringen af te leggen. Ik wacht op het antwoord van de voorzitter op mijn schrijven.

De **voorzitter**: De heer Rony Cuyt heeft het woord.

De heer **Rony Cuyt** (SP): Mijnheer de voorzitter, ik zou ook van mijn kant de voorzitter van de commissie ad hoc willen bijtreden. De commissie heeft inderdaad een negatief advies uitgebracht over bepaalde feiten waarvan zij kennis heeft genomen. Dit impliceert echter niet dat de commissie voortaan elke vraag om advies bij een aankoop zal doorverwijzen. De commissie zal elke aankoop afzonderlijk onderzoeken

zoals gebruikelijk en vervolgens in eer en geweten een beslissing nemen. Met zijn uitspraak gaat de heer Borginon een te verregaande verbintenis aan.

Ik laat die uitspraak voor zijn rekening; het is alleszins geen standpunt van de commissie ad hoc.

Le **président**: La parole est à M. Jean-Paul Moerman.

M. **Jean-Paul Moerman** (PRL-FDF): Monsieur le président, je suis heureux de la réaction de M. Cuyt et M. Borginon me semble avoir parfaitement raison.

J'aimerais ajouter que je trouve inadmissible de se présenter à la commission des Achats militaires avec des dossiers dont on ne connaît pas toutes les réponses. A quoi servons-nous?

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Alfons Borginon en luidt als volgt:

"De Kamer, gehoord de interpellatie van de heer Alfons Borginon

en het antwoord van de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, verzoekt de regering het protocol van 19 juni 1989 tussen de Belgische en de Franse minister van Defensie met betrekking tot samenwerking bij prijscontrole bij legeraankopen op te zeggen;

verzoekt de regering een nieuwe overeenkomst inzake samenwerking voor prijscontrole slechts aan te gaan mits

a) waterdichte garantie dat de Belgische aankoopdiensten zelf de prijscontrole bij onder andere Franse bedrijven mogen uitvoeren;

b) goedkeuring van het nieuwe protocol door het parlement."

Une motion de recommandation a été déposée par M. Alfons Borginon et est libellée comme suit:

"La Chambre, ayant entendu l'interpellation de M. Alfons Borginon

et la réponse du vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie, invite le gouvernement à résilier le protocole du 19 juin 1989 entre les ministres de la Défense belge et français portant sur la coopération en matière de contrôle des prix lors d'achats militaires;

invite le gouvernement à ne conclure un nouvel accord de coopération en matière de contrôle des prix que moyennant

a) une garantie sans faille que les services d'acquisition peuvent eux-mêmes procéder au contrôle des prix, notamment auprès d'entreprises françaises;

b) l'approbation du nouveau protocole par le parlement."

"En eenvoudige motie werd ingediend door de heren Frans Cauwenberghs, Raymond Janssens, Rony Cuyt en Jan Van Erps.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Frans Cauwenberghs, Raymond Janssens, Rony Cuyt et Jan Van Erps.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Question orale de M. Jean-Paul Moerman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "le détachement d'un hélicoptère "Sea King" à la base aérienne de Valkenburg" (n° 1653)

Mondelinge vraag van de heer Jean-Paul Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de tijdelijke opdracht van een helikopter "Sea King" bij de basis van Valkenburg" (nr. 1653)

Le président : La parole est à M. Jean-Paul Moerman.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le président, monsieur le ministre, nous apprenons énormément par la presse et ma question fait suite à la lecture d'un avis de l'agence Belga selon lequel, depuis ce jeudi 19 novembre vraisemblablement, puisque l'avis est daté du 20 novembre, la force aérienne a détaché un de ses cinq hélicoptères de sauvetage "Sea King" pour pallier l'indisponibilité des hélicoptères "Lynx" de la marine néerlandaise. Il est précisé qu'il s'agit d'un "Sea King" basé à Valkenburg d'où il assure l'alerte et est prêt à décoller en quelques minutes. Ce stand-by s'ajoute à celui assuré en permanence à Coxyde par un autre appareil de la 40e escadrille.

Mon étonnement provient de la motivation de cette mise à disposition. En effet, les "Lynx" de la marine

néerlandaise sont cloués au sol depuis quelques jours pour subir un entretien préventif - je suppose donc que les Néerlandais ne doivent pas disposer de centaines de "Lynx" - et la Belgique a accepté de détacher un "Sea King" à Valkenburg, pour une durée maximale d'une semaine, afin de permettre aux Pays-Bas de respecter leurs engagements dans le cadre de la Convention de Chicago qui oblige les Etats signataires à assurer un service de recherche et de sauvetage en cas d'accident aérien. On précise encore que l'hélicoptère est desservi par six membres d'équipage et huit techniciens au sol.

D'abord, je suis étonné que nos voisins néerlandais doivent faire appel à nous pour respecter leurs obligations internationales mais, finalement, ce genre de prêt peut s'avérer enrichissant. Encore que...

Ensuite, nos voisins bataves doivent assurer le service de sauvetage sur bien plus de côtes que notre pays. Comment se fait-il alors qu'ils manquent d'hélicoptères en roulement ? Peut-être s'agirait-il déjà d'orientations ou d'indications sur des orientations à prendre ?

Monsieur le ministre, pouvez-vous me préciser quelles sont les conditions financières du détachement ?

Quel est le personnel "indisponibilisé" ? Les six membres d'équipage et les huit techniciens au sol ont-ils été prêtés par les Hollandais ou s'agit-il de personnel belge qui a effectué un déplacement ? Autrement dit, s'agissait-il d'un simple prêt d'appareil ou a-t-on prêté du personnel et un appareil ? Quelles étaient les conséquences immédiates objectives pour le système mis en place en Belgique ? La Belgique dispose, d'après mes informations, de cinq "Sea King". Ce nombre n'est-il pas trop élevé puisque nous pouvons nous permettre de prêter des appareils ?

Par ailleurs, existe-t-il, pour le futur, un projet de fusion des escadrilles d'hélicoptères de sauvetage belges et néerlandais ? Si oui, quelles sont les perspectives qui se dessinent actuellement ? Quelles sont les obligations minimales pour que la Convention de Chicago soit respectée et pour répondre aux besoins réels de sécurité sur nos côtes ?

Enfin, pouvez-vous nous préciser, dans l'organisation budgétaire envisagée pour 1999, quelle est l'implication de ce détachement ? Quelles sont les perspectives de financement qui pourraient se dégager dans la mesure où un projet de fusion serait effectivement mis en place ?

Le président : La parole est au ministre.

M. Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie : Monsieur le président, je puis confirmer que la Force aérienne belge a effectué une mission ponctuelle en faveur de la Koninklijke Marine à Valkenburg aux Pays-Bas, les 19 et 20 novembre 1998. Il ne s'agissait, dans le cas présent, que d'une demande ponctuelle et donc d'une mission ponctuelle.

Cette mission est considérée au sens de la comptabilité de la Défense nationale comme une prestation pour tiers.

Les coûts associés à cette mission seront facturés à la Koninklijke Marine. Ils s'élèvent à 615 820 francs.

L'Etat-major de la Force aérienne a accepté la demande dans le cadre des missions *search and rescue*. Le personnel "indisponibilisé" était de 6 membres d'équipage et de 6 techniciens.

En réponse à votre quatrième question, je puis vous dire qu'il n'existe pas de projet de fusion du système des hélicoptères de sauvetage belges et néerlandais. J'ignore si vous connaissez les missions mais notre team d'hélicoptères restera belge.

L'implication de ces vols dans l'organisation budgétaire envisagée pour 1999 est nulle puisqu'il s'agissait d'une mission ponctuelle considérée comme une prestation pour tiers contre remboursement et qu'il n'est pas prévu de renouveler à l'avenir.

Le président : La parole est à M. Jean-Paul Moerman.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le président, monsieur le ministre, cette expérience ne vous amènera-t-elle pas à envisager une fusion du système de sauvetage avec nos voisins hollandais afin de réaliser des économies compte tenu du budget dont vous disposez ? Mon but n'est pas de vous interroger sur vos intentions mais c'est peut-être une piste de réflexion utile.

Le président : La parole est au ministre.

M. Poncelet, ministre : Monsieur le président, il n'est en effet pas d'usage d'interroger un ministre sur ses intentions. Mais lorsque je vous présenterai les documents budgétaires, vous vous apercevrez que l'intention de la Force aérienne est d'acquiescer non pas un quatrième ou un cinquième mais un

sixième hélicoptère. Dans l'état actuel des prestations très fréquentes de l'équipe de la 40e escadrille, l'acquisition d'un engin supplémentaire s'avère, en effet, nécessaire.

Le président : L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Questions orales jointes de :

- M. Jean-Paul Moerman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'audit à propos du service médical des forces de l'armée" (n° 1359)

- M. Jean-Paul Moerman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'audit sur le service médical et la situation très préoccupante de la pharmacie militaire de Nivelles" (n° 1501)

- M. John Spinnewyn au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "le statut des médecins, des vétérinaires, des pharmaciens et des dentistes militaires" (n° 1510)

- M. Jan Eeman au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "l'audit sur le service médical des Forces armées" (n° 1584)

- M. Philippe Dallons au vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Energie, sur "le service médical dans le secteur des Forces belges en Allemagne" (n° 1609)

Samengevoegde mondelinge vragen van :

- de heer Jean-Paul Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de doorlichting van de medische dienst van de Krijgsmacht" (nr. 1359)

- de heer Jean-Paul Moerman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de doorlichting van de medische dienst en de uiterst zorgwekkende situatie bij de centrale militaire apotheek van Nijvel" (nr. 1501)

- de heer John Spinnewyn aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "het statuut van de militaire geneesheren, dierenartsen, apothekers en tandartsen" (nr. 1510)

- de heer Jan Eeman aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de doorlichting van de medische dienst van de Krijgsmacht" (nr. 1584)

- de heer Philippe Dallons aan de vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, belast met Energie, over "de medische dienst in de sector van de Krijgsmacht in Duitsland" (nr. 1609)

Le président : La parole est à M. Jean-Paul Moerman.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le président, monsieur le ministre,

nous avons abordé, il y a quelques semaines, lors d'une précédente réunion de la commission, les questions jointes sur l'audit du service médical et sur la situation, que j'avais qualifiée de très préoccupante, de la pharmacie militaire de Nivelles.

Le 29 janvier 1993, le Conseil des ministres avait décidé la restructuration des Forces armées. Il avait notamment émis une série de considérations dont le fait que le service médical serait supprimé en tant que service indépendant. Un audit avait alors été mis en oeuvre afin d'évaluer les implications de la disparition de ce service médical.

Si je me réfère au 155ème cahier de la Cour des comptes, fascicule 1, pages 240 et suivantes, je constate d'une part qu'il n'est pas fait allusion à une nouvelle décision du Conseil des ministres. L'avenir du service médical est toujours un élément important, d'autant que l'on songe actuellement au remplacement de son chef d'Etat-major, ce qui ne semble pas correspondre à une suppression de ce service. Il serait d'ailleurs bon qu'il reste une des forces indépendantes. D'autre part, je constate qu'en page 246, la Cour des comptes parle de la situation en 1992 et du nouvel objectif qui est la suppression pure et simple du service médical. Enfin, à la page 248, la Cour des comptes précise : "Par ailleurs, la décision de supprimer le service médical en tant que service indépendant n'a pas encore été exécutée". Il y a parfois des "trains", dans ce pays, lancés sur des voies différentes et qui, heureusement, ne se percutent pas ! Encore que vous sachiez comme moi que plusieurs trains peuvent utiliser les mêmes voies, c'est simplement une question de temps.

Monsieur le ministre, je voudrais donc vous faire part de mon mécontentement - que vous dissiperez rapidement, j'en

suis certain - sur la question de l'audit du service médical. Vous aviez promis voici environ deux ans que cet audit serait présenté à la commission. Je dois reconnaître que vous avez respecté votre parole puisque, le 19 novembre 1998, les 17 membres de la commission de la Défense nationale ont disposé de 3 heures 30 pour examiner un document en néerlandais, comprenant beaucoup de termes techniques, et 7 grosses fardes. C'est évidemment un geste. Mais attendre deux ans pour, dans ces conditions, examiner 7 grosses fardes à propos d'un audit qui a coûté entre 27 et 40 millions, est un peu dommage, même si vous avez précisé que cet audit serait devenu, je vous cite, "obsolète" en raison de modifications des décisions. Je suppose néanmoins que l'on n'a pas décidé de considérer comme "obsolète" un document de travail qui a coûté au minimum 27 millions et au maximum 40 millions et je me réfère aux propos d'un de vos proches collaborateurs. Je suppose que ce type de dépense et de document, même s'il n'a pas été décidé par vous, ne devient pas tout à coup inutile et j'attends que vous me rassuriez à ce sujet. J'ai néanmoins le sentiment qu'il a été communiqué à la sauvette.

Nous nous trouvons dans le cadre d'un débat beaucoup plus général qui est celui du devenir des Forces armées. Il m'apparaît que le service médical est un élément fondamental pour le mental des troupes. Si vous voulez qu'il y ait un débat sérieux en commission sur la question, il me semble qu'il n'est pas dans votre intérêt de priver la commission de la Défense nationale d'un quelconque élément de réflexion.

Pourtant, j'ai le sentiment que tout a été fait pour que le texte de cet audit ne soit pas communiqué. Et, lorsque finalement il le fut, cela se fit de telle manière qu'il était impossible à dix-sept personnes d'en prendre connaissance en trois heures trente minutes, compte tenu de son ampleur.

Soit cet audit n'a pas répondu aux attentes de ceux qui l'avaient commandé; soit cet audit n'a pas été réalisé par des personnes dont la compétence était suffisante - par incompétence ou par distraction d'objectif -, à tel point que vous avez estimé qu'il n'y avait pas lieu de nous en communiquer le rapport parce qu'il est irrelevante; soit il existe un autre motif.

Personnellement, j'aurais été heureux de pouvoir en prendre connaissance, ne fût-ce que parce que la problématique de la pharmacie de Nivelles, dont nous allons parler dans quelques instants, y est évoquée.

J'ai eu le grand plaisir de converser avec l'un de vos collaborateurs lors de ce voyage éclair en Slovénie. Celui-ci, me semble-t-il, avait pu examiner ce document d'audit. Il a tenu des propos fort rassurants en me disant que vos services étaient disposés à faire une synthèse de ce document à notre intention afin que nous puissions nous rendre compte qu'il ne correspond pas à ce qu'il y a de mieux pour l'armée. C'est en tout cas une déclaration intéressante. Je suis persuadé qu'elle était sincère car elle provenait du collaborateur en charge du dossier. Je ne sais cependant pas si cette personne était chargée de désamorcer nos inquiétudes ou d'amorcer des projets.

Je vous fais donc part de mon mécontentement, qui est peut-être partagé par d'autres membres de la commission. Il n'est pas normal d'agir de la sorte, ce n'est rien d'autre que de la désinvolture. Mais je suppose que vous allez me rassurer sur ce point.

Monsieur le ministre, mes questions sont donc les suivantes. Si j'ai bien compris, le rapport d'audit sur le service médical ne devrait plus nous intéresser parce qu'on le qualifie d'obsolète. Est-ce exact ?

Ce document doit quand même contenir des éléments d'information objectifs qui intéressent la commission, et plus particulièrement un état des lieux qui doit, en principe, avoir été fait. A cet état des lieux doit correspondre un état des besoins réels.

Cet audit confirme-t-il que le service médical se compose actuellement de 1 500 ou 1 750 personnes, lesquelles devraient pouvoir représenter un support utile pour quelque 8 500 hommes alignés dans un conflit ? Dans quel type de conflit pourraient-ils être engagés et pendant combien de temps ? Envisage-t-on une nouvelle campagne de 18 jours ? J'ai en effet le sentiment qu'en cas d'engagement de nos forces, ces 8 000 hommes éprouveraient de sérieux problèmes.

Actuellement, lors de notre participation à certaines opérations de maintien de la paix, nous avons pu nous rendre compte que le roulement des personnes engagées pouvait créer une certaine lassitude parce que nos effectifs ne sont pas énormes.

Donc, monsieur le ministre, quels sont nos objectifs ? Quelles sont les conclusions de cet audit ?

Rassurez-moi : cet audit n'a-t-il pas été supprimé parce qu'il ne correspondait pas au concept budgétaire ? Je crains en effet que dans ce pays, tout se résume à

une question de sous. On réfléchit par rapport à un montant financier alloué, et non par rapport à un besoin réel à rencontrer en termes de sécurité ou par rapport à des objectifs à assurer.

La préoccupation principale est la suivante : nous disposons de plus ou moins 100 milliards. Au vu de ce montant, que peut être l'armée et quelle sera l'importance du service médical au sein de cette armée ?

C'est une réflexion qui me chagrine, même si ce qui a été présenté en Slovénie a reçu des félicitations de la part de tous les membres de la commission. Nous sommes appréciés et notre service médical a fait preuve d'originalité grâce à son système modulaire qui semble convenir à de nombreux partenaires et alliés. Il y a manifestement chez nous des ressources inexploitées.

Mes questions à propos de l'audit sont les suivantes :

- quand le verrons-nous ?
- le verrons-nous un jour en français ?
- pourquoi est-il devenu obsolète ?
- la décision du Conseil des ministres du 29 janvier 1993 a-t-elle été modifiée et si oui, dans quelle mesure ?
- en quoi cet audit ne rend-il pas nécessaire la désignation d'une nouvelle société qui réaliserait un nouvel audit sur la base de nouveaux concepts ?

En ce qui concerne la pharmacie militaire de Nivelles, il y existe un malaise profond. Celui-ci n'est pas dû à une situation plus pénible qu'ailleurs à l'armée, mais il provient d'une angoisse existentielle parce que l'homme aime être rassuré sur son avenir.

M. Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie : J'ai fait beaucoup de choses dans la vie, mais pas de la psychiatrie.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : L'angoisse existentielle ne relève pas de la psychiatrie. C'est plutôt de la littérature et sur le plan existentiel, la littérature a souvent mené à l'absurde. Camus n'a-t-il pas dit "Puisque les hommes meurent, ils ne sont pas heureux" ? Puisque nous sommes en matière militaire, je rappellerai la phrase du colonel Bramble : "La vie du soldat est une vie bien pénible et parfois mêlée de réels dangers".

Les rumeurs les plus diverses circulent sur la pharmacie militaire de Nivelles. Certains n'hésitent pas à supposer

l'existence d'un lobby pharmaceutique. Celui-ci viserait à mettre en difficulté la production de la pharmacie centrale qui ne produit pourtant que des médicaments à l'usage spécifique de nos Forces armées. Il n'y aurait donc pas de concurrence, mais il y aurait un marché à prendre. Ce lobby pourrait être un élément de pression dans les processus décisionnels au niveau du Conseil des ministres.

Les médicaments en question ne sont pas fabriqués par des firmes privées. On peut se demander si leur production est utile. Peut-être le problème est-il ailleurs.

La fabrication de ces médicaments présente un autre intérêt, celui de l'autonomie. Lorsqu'on a besoin de ces médicaments, on les produit soi-même. En effet, il semblerait qu'il n'ait pas toujours été facile d'obtenir ce que l'on souhaitait sur le plan médical, notamment de la part de partenaires et alliés qui se trouvaient dans une situation de rupture ou de quasi-rupture.

Une série de considérations ont été émises afin de déterminer la meilleure solution au cas où la pharmacie militaire centrale de Nivelles serait supprimée.

Le déplacement de la pharmacie militaire (par exemple de Nivelles à Neder-over-Heembeek) induirait un changement du lieu habituel de travail pour les 184 personnes qui y sont occupées. Par exemple, 55% du personnel devrait effectuer un déplacement journalier supplémentaire de plus ou moins 100 km aller et retour, 27% de 60 à 80 km et 17% 30 à 60 km. Seulement 3% du personnel obtiendrait un gain au niveau kilométrique.

Si ce sont les premières considérations à retenir sur le plan du personnel, il ne faut toutefois pas tenir compte uniquement de la fatigue mais également des frais du voyage. Les répercussions financières du changement de lieu de travail doivent également être prises en considération. Ainsi, par exemple, pour 55% du personnel effectuant une navette journalière, dans l'exemple de Neder-over-Heembeek que j'ai évoqué, cela représenterait une perte financière de 18 000 francs par mois complet de navette par personne; pour 27% du personnel, entre 10 800 et 14 400 francs et, pour 17%, entre 5 400 et 10 800 francs.

De nombreux militaires ont obtenu leur mutation vers la pharmacie militaire centrale de Nivelles dans le seul but de se rapprocher de leur domicile, mais aussi - et cette situation n'est pas

récente mais s'est dégagée au fil du temps - à la suite des rapports du service social de l'armée. Voilà un considérant humain supplémentaire, monsieur le ministre, et je sais que vous êtes très attentif à cet aspect de la question.

D'autres éléments d'appréciation financière peuvent être pris en compte.

Une somme d'environ 160 millions de francs a été investie dans le quartier Dony à Nivelles, se répartissant en 140 millions pour l'entretien et l'aménagement, et 20 millions environ pour l'installation d'une zone de fabrication de médicaments. Ces investissements seraient perdus en cas de déménagement.

Ces travaux ont permis la réalisation d'installations fonctionnelles et donnent à la pharmacie militaire centrale de Nivelles la possibilité de remplir ses missions. En outre, un déménagement éventuel entraînerait des problèmes financiers nouveaux, avec la construction ou l'aménagement des bâtiments sélectionnés.

L'audit a-t-il répondu à ce type de préoccupations ?

Le quartier Dony est la dernière unité militaire encore présente dans le sud du Brabant wallon et on ne trouve aucune unité dans le Hainaut central et/ou oriental. Les garnisons les plus proches sont Bruxelles et Beauvechain dans le Brabant, Mons et Ghlin dans le Hainaut, Namur et Florennes dans la province de Namur.

La répartition géographique est aussi un critère objectif non négligeable.

Je vous ai déjà parlé des coûts liés au déménagement vers Neder-over-Heembeek, par exemple, mais des évaluations pourraient être faites en envisageant un déménagement vers n'importe quel autre lieu, si cela a déjà été décidé.

Monsieur le ministre, l'objet de ma double interpellation transformée en question est de vous faire remarquer que si nous avions disposé de cet audit sur la pharmacie centrale, nous aurions pu prendre connaissance des considérants qui y étaient repris, et donc de quelques éléments d'information fort utiles. Nous aurions ainsi eu l'occasion d'apprécier la réponse que vous allez nous donner dans quelques instants alors qu'aujourd'hui, tout comme le personnel de la pharmacie centrale, nous en sommes malheureusement toujours réduits aux supputations, aux craintes et à un sentiment de malaise.

De **voorzitter** : De heer John Spinnewyn heeft het woord.

De heer **John Spinnewyn** (VL.BLOK) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de Ministerraad van 11 september 1998 - het is niet mijn fout dat deze vraag al twee maanden op de vragenlijst staat - werd een ontwerp van oriëntatienota goedgekeurd dat het statuut wijzigt van de technische korpsen van de medische dienst.

De vrees dat het toekomstig model van de medische dienst, gekoppeld aan de nieuwe statuten, tot een totaal gebrek aan motivatie en rendement zou leiden, bestond reeds langer.

Een eerste algemene vaststelling is dat werd gekozen voor onderhandelingen achter de coulissen. Het gevolg hiervan is dat men nu reeds kan lezen dat het resultaat weinig aangenaam zal zijn en dat van een afrekening in de plaats van een weloverwogen statutaire wijziging wordt gesproken.

Dat was ook een van de conclusies van de technische kaders van de medische dienst die, in een spontaan en gemeenschappelijk initiatief en met medewerking van meer dan 160 officieren, een denkoefening op papier hebben gezet.

De erg dure audit van de medische dienst heeft een niveau bereikt dat zijn kostprijs en zijn doelstelling onwaardig is gebleken.

De studie die in het militaire milieu werd uitgevoerd weerlegde grotendeels deze audit. Merkwaardig genoeg werden de bezwaren erkend maar wegens tijdsgebrek en onbeschikbaarheid van bepaalde personeelsleden, niet in een finaal rapport opgenomen.

Mijnheer de minister, was er wederzijds overleg ? Werd er rekening gehouden met de specificiteit van het medische beroep ? Wat zijn de garanties voor een militaire carrière en voor de vereiste permanente scholing ?

Inzake disponibiteit en tijdelijke loopbaanonderbreking in het tijdelijke stelsel zijn er nog veel vragen. Hoe is dat verlopen en hoever staan de zaken ?

Ook inzake de haalbaarheid bij operationele inzet en internationale verplichtingen kan men nog veel bedenkingen formuleren.

We vrezen ook dat de eliminatie van een groot deel van de gespecialiseerde militaire geneeskundigen automatisch en snel zal leiden tot een destabilisatie van de operationeel medische inzetbaarheid.

- Voorzitter : de heer Janssens

Een medische dienst met 1750 mensen kan geenszins de operationele medische steun verlenen nodig bij een langdurige

en onafgebroken inzet van mankracht bij kleinere operaties of bij een kortdurende inzet van een grote slagkracht.

Mijnheer de minister, volgens de krijgsmacht zouden er op zijn minst 2 200 mensen moeten zijn. Kunt u duidelijkheid scheppen over het precieze cijfer ?

De gratis zorgverlening was een van de belangrijke bekommelingen in het beleid van het departement. Wat zal daarvoor worden gedaan ? Zal deze zorgverlening wegvallen of zal men in het leger nog op deze gratis zorgverlening kunnen rekenen ?

Wordt ook rekening gehouden met de lagere kaders van de onderofficieren en de verpleegkundigen ? Welke gevolgen zal dit hebben in die specifieke personeelscategorieën ?

In hoeverre werd bij het opstellen van het voorstel rekening gehouden met de wensen en de verwachtingen van het betrokken medisch personeel. Primeerden de resultaten van de audit en de financiële verplichtingen om tot dergelijke ingrijpende wijzigingen over te gaan ?

De voorgestelde regeling inzake deeltijdse arbeid is niet conform de regeling die van kracht is bij het openbaar ambt en bij de krijgsmacht.

Moet men zich hier geen vragen stellen over de gelijke behandeling ?

De voorgestelde wijzigingen hebben gevolgen op de anciënniteit, de bevordering, de wedden, de toelagen, de verlopen, het pensioen en zeker op het vlak van de sociale zekerheid. Kan men niet beter spreken over een nagenoeg nieuw statuut voor dit personeel ?

Welke zullen de gevolgen zijn voor het pensioenstelsel van dit militaire personeel, gelet op de bepalingen van artikel 3 van het koninklijk besluit nummer 206 en op het ontbreken van bepalingen inzake het al dan niet samenvoegen van anciënniteit en overlevingspensioenen ?

Wat de detachering van militaire geneesheren buiten de krijgsmacht betreft rijst het probleem van de medische deontologie van toepassing bij de krijgsmacht enerzijds, en deze zoals vooropgesteld door de Orde van Geneesheren, anderzijds. Zal deze aangelegenheid wettelijk worden geregeld ?

In hoeverre worden nieuwe ongelijkheden geschapen door het toekennen van toelagen voor de uitoefening van bepaalde functies en/of behaalde

diploma's of brevetten? Hierbij moet worden opgemerkt dat aan sommige hogere officieren, zoals stafbrevethouders, in het bezit van militaire brevetten twee bijkomende tweejaarlijkse verhogingen van de wedde worden toegekend die wel in de pensioenberekening worden opgenomen.

Kan niet worden overwogen de mogelijkheid te scheppen voor sommige kapiteins-commandanten om op latere leeftijd - bijvoorbeeld op 54 jaar zoals bij de rijkswacht - op rust te worden gesteld in plaats van dit uitsluitend voor te behouden aan sommige militaire medische specialisten?

Wanneer wordt de inwerkingtreding van de huidige geformuleerde voorstellen en de overgangsmodaliteiten overwogen?

Regeling van de werkzaamheden

Ordre des travaux

De **voorzitter**: Ik wil een voorstel doen. De minister heeft tijdens de middag een aantal verplichtingen maar is bereid om 14.00 uur onmiddellijk aan te vangen met de bespreking van de begroting. Indien u het ermee eens bent stel ik voor na de vraag van de heer Eeman en het antwoord van de minister, de vergadering te beëindigen. (*Instemming*)

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF): C'est d'autant mieux que nous ne sommes pas en nombre, ce que vous nous faites par ailleurs pertinemment remarquer.

De **voorzitter**: De heer Jan Eeman heeft het woord.

De heer **Jan Eeman (VLD)**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in verband met de problematiek van de audit heb ik een eerste opmerking inzake de mogelijkheid tot inzage van de bewuste stukken. Ik sluit mij terzake aan bij de visie van collega Moerman. Het is volstrekt ondoenbaar om in een kort tijdsbestek een dergelijk pakket documenten op een behoorlijke manier door te nemen. Mijns inziens moeten wij gezamenlijk zoeken naar een andere oplossing die aan degenen die het dossier in zijn geheel willen bestuderen de mogelijkheid biedt tot een grondiger inzage.

Ten tweede, wat de medische diensten betreft en meer bepaald de Koninklijke School van de Medische dienst te Gent, sluit ik mij aan bij de vragen van collega's Moerman en Spinnewyn. Wat is de stand van zaken in dat dossier en hoe zal de situatie evolueren? Wordt de optie tot overheveling naar Brussel gehandhaafd? Wat zal er gebeuren met de betrokken personeelsleden?

Le **président**: La parole est au ministre.

M. Poncelet, vice-premier ministre et ministre de la Défense nationale, chargé de l'Énergie: Monsieur le président, les questions étant de nature différente, je répondrai tout d'abord à MM. Moerman et Eeman avant de répondre à la série de questions de M. Spinnewyn.

L'audit du service médical a été décidé sur la proposition d'un de mes prédécesseurs au début de la restructuration des Forces armées. Le contexte dans lequel cet audit a été exécuté, a profondément été modifié, depuis lors, par les définitions nationales et internationales du rôle des Forces armées.

J'avais demandé à mon cabinet de mettre à la disposition de la commission les treize fardes de l'audit réalisé par la firme KPMG. Cela a eu lieu mais pendant une période insuffisante, semble-t-il. Prolonger la durée de la consultation ne pose aucun problème, puisque l'audit portait principalement sur des données chiffrées.

L'étude technique du service médical cadre peu avec les thèmes du grand débat et a été réalisée pour permettre au ministre, dans le cadre de ses compétences propres, d'assurer la viabilité des soins aux militaires en temps de paix comme en temps de conflit. J'ai donc ainsi précisé les circonstances, notamment temporelles, dans lesquelles cette décision a été prise.

J'ai bien dû admettre que l'étude de cette firme, répondant à des prescriptions devenues partiellement obsolètes du fait de la rapidité de l'évolution des concepts militaires et du manque de compétences techniques de pointe au sein de la firme d'audit, a dû être profondément revue par mon cabinet avant de pouvoir être traduite en décisions.

Le sort final de l'hôpital militaire déterminera largement celui de la pharmacie militaire de Nivelles et de l'Ecole royale du Service médical de

Gand, puisque le transfert de ces unités vers Bruxelles était justifié par l'espace disponible à Neder-over-Heembeek et par les synergies entre ces unités et l'hôpital.

Comme je l'ai toujours affirmé, il est exclu que ces deux dernières unités puissent continuer à exister de façon isolée, leurs coûts étant devenus prohibitifs. Cette règle n'est d'ailleurs pas spécifique au seul service médical, mais à l'ensemble des services des Forces armées.

Cela dit, je m'inscris en faux contre ce qui a été qualifié de désinvolture, parce que j'ai toujours veillé et continuerai à veiller à respecter, autant que faire se peut, l'intérêt du personnel de toutes les unités, dont je comprends l'inquiétude. Celle-ci n'est, toutefois, pas imputable au ministre, mais bien, d'une part, à l'évolution générale du service médical dans une armée moderne mais réduite et, d'autre part, à la difficulté de trouver une solution adéquate et fonctionnelle à la problématique de l'hôpital.

Une fois cette décision intervenue, elle sera communiquée à tous les intéressés.

Dans le cas particulier de la pharmacie militaire, il convient, dès à présent, de souligner que seule la fonction de préparation et de gestion des stocks sera maintenue afin de ne pas hypothéquer les Forces armées en opération par un manque de disponibilité des firmes civiles, comme nous l'avons connu par le passé.

En ce qui concerne une éventuelle chaîne de fabrication, je suis convaincu qu'elle ne peut se justifier que dans un contexte international vu l'étroitesse de notre propre marché.

D'ailleurs, dans une structure dans laquelle les moyens opérationnels sont relativement réduits, il convient de les allouer par priorité aux opérations et non à des entreprises de nature plus industrielle.

Wat de Koninklijke School van de medische dienst betreft rijst het probleem van de lokalisatie in dezelfde termen.

Ik kan hieraan toevoegen dat geen enkele definitieve beslissing inzake de overheveling van de school en van de apotheek naar Brussel zal worden genomen voordat er een definitieve beslissing valt voor de lokalisatie van het militair hospitaal. Deze beslissing zal naar ik hoop in de nu volgende weken door de Ministerraad worden genomen. Het dossier is momenteel bij de Inspectie van Financiën.

Tot de heer Spinnewyn kan ik zeggen dat de hervorming van de medische dienst één geheel vormt, waarvan de verschillende delen volgens een verschillend tempo verlopen.

Mijnheer Spinnewyn, het statuut van de geneesheren waarover u mij vragen stelt, is een belangrijk deel van dit geheel. Mijn diensten zijn thans bezig met het opstellen van een wetsontwerp en van ontwerpen van koninklijk decreet, bestemd om de in Ministerraad genomen beslissingen betreffende het nieuwe statuut van het personeel dat tot het technisch korps van de medische dienst behoort, ten uitvoer te brengen.

Als gevolg van de beslissingen, initieel genomen tijdens de Ministerraad in februari 1997, hadden verschillende besprekingen plaats tussen mijn kabinet en bepaalde leden van de medische dienst. In het project dat deze zomer werd voorgelegd aan en aanvaard door de Ministerraad werd in de mate van het mogelijke rekening gehouden met het resultaat van deze besprekingen.

Ik kan positief antwoorden op elke vraag die het geachte lid heeft gesteld. Er zal rekening worden gehouden met de specificiteit van het medisch beroep, met de duur en de moeilijkheid van de studies, met de noodzaak van een permanente vorming, met het recht op een volledige militaire carrière en met de noodzaak om in overgangsmaatregelen te voorzien tussen de huidige situatie en het nieuwe statuut. Ik wens vooral de nadruk te leggen op het feit dat het streefdoel van het nieuwe statuut erin bestaat om een maximale beschikbaarheid van de militaire geneesheren voor de strijdkrachten te genereren, samen met het behoud en de verbetering van de bekwaamheden. Dit heeft als gevolg dat de geneesheren die voltijds werken niet meer mogen cumuleren tijdens de diensturen, maar dat zij wel, indien ze specialist zijn, een aanzienlijke premie zullen ontvangen. De geneesheren die in de toekomst verder halftijds wensen te werken, zullen moeten opteren voor de voorgestelde formule van een 7/12-werkregime. Voor deze laatsten zal er bij wijze van overgangsmaatregel in een premie worden voorzien om de overgang van een weddeschaal van 12/12 naar 7/12 te verzachten. De keuze tussen een voltijds statuut of een 7/12-statuuut zal volledig vrij zijn.

Ten slotte zullen er controlemaatregelen worden ingesteld om na te gaan of de cumulatieve activiteiten buiten de diensturen van de geneesheren die voltijds bij Landverdediging werken hun militaire activiteiten niet overlappen.

Ik denk dat het nieuwe statuut van de geneesheren een evenwichtig compromis is tussen de behoeften van de Krijgsmacht, van de militairen en van de militaire geneesheren.

Ik kom thans tot de reeks concrete vragen van de heer Spinnewyn.

Ten eerste, bij het opstellen van het nieuwe statuut van de geneesheren heb ik mij laten leiden door het algemeen belang van de strijdkrachten. Daarbij hebben zowel de audit als de budgettaire beperkingen een rol gespeeld. Nochtans verschilt het nieuwe ontwerpstatuut op velerlei gebieden van hetgeen werd voorgesteld door de audit. Dit is onder andere het resultaat van de contacten die ik heb gehad met de medische dienst en zijn personeel.

Ten tweede, het ingestelde deeltijdse werkregime in het nieuwe statuut verschilt werkelijk van het huidige werkregime op deeltijdse basis bij de strijdkrachten. Het weerlegt dit regime niet, maar voegt er zich bij, rekening houdend met de specificiteiten van de medische functies bij de strijdmacht. Er kan dus geen sprake zijn van een ongelijke behandeling.

Het is juist dat het nieuwe statuut in ontwerp op velerlei gebieden verschilt van het oude. Zoals u opmerkt, gaat het hier dus wel degelijk om een nieuw statuut voor dit personeel. Er dient evenwel beklemtoond te worden dat dit nieuwe statuut aan geen enkel wettelijk vastgelegd voordeel van de militaire geneesheren zal tornen.

Op het gebied van de pensioenen zullen de rechten van militairen die het werkregime van 7/12 aannemen in dezelfde mate verminderd worden. Omdat ik geen tijd heb gehad de generale staf te consulteren, kan ik u niet zeggen of het nieuwe statuut invloed zal hebben op het samenvoegen van de overlevings- en ouderdomspensioenen. Ik ben bereid dit punt verder te behandelen.

Ik zie geen deontologisch probleem in de detachering van militaire geneesheren buiten de strijdkrachten. De militaire geneesheren zijn gehouden aan het respect voor de medische deontologie ongeacht of ze in een militair kader of daarbuiten ageren.

Er zal geen enkele premie toegekend worden voor het uitoefenen van bepaalde functies. De specialisten en houders van bepaalde brevetten zullen wel kunnen genieten van bepaalde premies. Voor zover ze op een objectieve manier kunnen worden gerechtvaardigd door de specificiteit van de situatie van de militaire

geneesheren, zullen deze premies geen oorzaak van ongelijkheden kunnen zijn. Deze premies zullen trouwens niet verrekend worden in het basisbedrag dat ten grondslag ligt aan de berekening van het pensioen van de betrokken militairen. Dit neemt niet weg dat andere anciënniteitsvergoedingen, hetzij voor militaire geneesheren, hetzij voor andere militairen, er wel in begrepen zijn.

De vraag omtrent het verlengen van de carrière van bepaalde militairen wordt bestudeerd. A priori ben ik niet tegen de verlenging van de carrière van de kapiteins-commandanten. Ik denk evenwel dat het nu niet het gepaste moment is om over te gaan tot een dergelijke verlenging. Deze maatregel is immers van aard om het probleem van de leeftijdspiramide binnen de strijdkrachten nog aan te dikken. Het zou bovendien paradoxaal zijn om enerzijds, via afvloeiingsmaatregelen een vervroegd vertrek aan te moedigen en anderzijds, in een verlenging van de carrière te voorzien.

Ik hoop dat het nieuwe statuut van de militaire geneesheren zo spoedig mogelijk van kracht kan worden. Het ligt in mijn bedoeling om een wetsontwerp en ontwerpen van koninklijk besluit in de komende weken voor te leggen aan de Ministerraad, een akkoord tussen de verschillende betrokken departementen te verkrijgen, het ontwerp voor advies aan de Raad van State voor te leggen en het vervolgens door de Kamer te laten behandelen.

Ik hoop dat de Kamer dit ontwerp vlug zal kunnen goedkeuren zodat het nog deze zomer van kracht kan worden. Hetzelfde geldt voor de overgangsmodaliteiten.

Le président : La parole est à M. Jean-Paul Moerman.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le président, je n'ai pas reçu de réponse à une question simple, mais je sais que ne pas répondre est aussi une réponse. Quand disposerons-nous de l'audit ? Cette question demande une réponse claire et simple.

Le président : La parole est au ministre.

M. Poncet, ministre : Je ne sais pas s'il y a confusion, mais j'ai cru comprendre que l'audit avait été mis à la disposition de la commission, mais pour un temps trop court. Je ne vois aucun problème à vous le passer une deuxième fois, dans les conditions que souhaite la commission.

De **voorzitter** : Als ik het goed heb begrepen, zijn er zes exemplaren beschikbaar op het secretariaat.

Minister Poncelet : Nee, mijnheer de voorzitter, het gaat om zes of zeven fardes. Ik ben bereid het dossier opnieuw ter beschikking van de commissie te stellen.

De **voorzitter** : Ik stel voor dat dit inderdaad zou gebeuren.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le ministre, ne pourriez-vous s produire une copie pour chaque groupe politique ? Nous avons dépensé 27 millions pour ce document, nous aurions pu exiger de la firme de nous fournir des copies.

Ensuite, monsieur le ministre, vous nous aviez promis un débat en commission sur cet audit.

M. Poncelet, ministre : Je viens de vous dire que j'avais l'intention d'aller devant le Conseil des ministres dans un délai très bref pour présenter une perspective globale des problèmes du service médical et de l'hôpital militaire. Laissez-moi cette occasion : en fonction de la délibération qu'aura prise le Conseil des ministres, je m'empresserai de venir à votre immédiate requête vous expliquer la position du gouvernement.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Nous suspendons donc les travaux concernant le grand débat jusqu'à ce moment; nous suspendons également le tracé de la note de synthèse, et ce qui en découle. Il me semble en effet anormal - et je crois ne pas être le seul - d'adresser un message fort à la nation, pour reprendre l'expression de M. Henry, sans avoir obtenu de forte documentation.

Je souhaite que les choses soient claires : la commission est documentée, elle sait de quoi elle parle et dans quelle pièce elle joue. Lorsqu'on parlera des moyens en personnel, des missions et autres, il nous faudra tenir un débat clair sur l'audit du service médical et sur les perspectives. Sinon, dites tout de suite que nous ne sommes que des phraseurs ou des plaideurs. Je peux reprendre La Fontaine puisque nous sommes dans les fables.

J'estime que ce débat doit avoir lieu, et assez rapidement. Cela ne me dérange en rien d'attendre que le Conseil des ministres en ait délibéré.

De **voorzitter** : Wat de verdere opstelling van de agenda betreft, lijkt het mij voor de hand liggend de voorzitter terzake te raadplegen.

De heer John Spinnewyn heeft het woord.

De heer **John Spinnewyn (VL.BLOK)** : Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wens ik de minister te danken voor zijn uitvoerig antwoord.

De resultaten van de audit werden al op verscheidene vlakken tegengesproken. Graag vernam ik, mijnheer de minister, of de punten waarover onenigheid bestaat, eerstdaags kunnen worden toegelicht, eventueel samen met de doorlichting die volgens mij enigszins is voorbijgestreefd. In dat verband denk ik bijvoorbeeld aan de operationele medische eenheid die 1 700 manschappen telt, wat veel te weinig is. De ervaring - onder ander in Slovenië - leert ons immers dat de medische dienst minstens 2 200 eenheden moet tellen.

Voorts, mijnheer de minister, had ik graag vernomen hoever het staat met de gratis zorgverlening. Volgt men terzake de audit of gaat men een andere richting uit ? Zo ja, kunt u mij inlichten omtrent de inhoud ervan, zodat men kan werken op basis van vergelijkingen.

De **voorzitter** : De minister heeft het woord.

Minister Poncelet : De verzorging van de militairen behoort tot de verantwoordelijkheid van de militairen. Ik ben niet zinnens hieraan wijzigingen aan te brengen.

Wat uw cijfergegevens betreft, mijnheer Spinnewyn, ben ik bereid u na de goedkeuring van mijn voorstellen door de Ministerraad, een globaal overzicht te geven van de hervorming en de plannen met betrekking tot de medische dienst.

De **voorzitter** : De heer Jan Van Erps heeft het woord.

De heer **Jan Van Erps (CVP)** : Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wens ik even in te gaan op het betoog van de heer Moerman en dit in mijn hoedanigheid van mede-rapporteur in verband met de synthesesnota over het grote legerdebat.

Ik wil hierbij onderstrepen dat de medische dienst amper ter sprake kwam in het debat. Bovendien werden geen amendementen in verband met deze dienst ingediend.

Aldus zie ik geen reden om de werkzaamheden omtrent het legerdebat op te schorten of te koppelen aan de audit. Een koppeling van beide dossiers lijkt mij niet aangewezen.

Mijnheer de minister, dit neemt echter niet weg dat onze fractie bijzonder veel belang hecht niet alleen aan de audit,

maar ook aan het nieuwe medisch statuut en de reorganisatie van de medische dienst in het algemeen. Wij zijn van mening dat een aantal wijzigingen te lang aanslepen, maar weten dat dit moeilijke onderhandelingen vergt.

Ten slotte, mijnheer de minister, betreur ik dat de documenten die ter beschikking werden gesteld erg schaars toegelicht en weinig toegankelijk waren.

Een overzicht en tabel ontbreken. De besluiten zijn niet eens in het Nederlands vertaald. Als het parlement de resultaten van een audit ter inzage krijgt, moet men ervoor zorgen dat men een overzichtelijk geheel ontvangt, waarin men wegwijs wordt geholpen.

Mijnheer de minister, het verheugt de CVP dat u bereid bent het werk over te doen. Ik dring erop aan dat uw kabinet rekening houdt met onze bemerkingen en er tenminste voor zorgt dat de besluiten zijn vertaald.

Minister Poncelet : Mijnheer de voorzitter, collega's, als de bemerkingen terecht zijn, bied ik de commissie mijn verontschuldiging aan. Ik herhaal dat ik bereid ben het debat over de audit te herbeginnen.

De **voorzitter** : Mijnheer de minister, de commissie neemt akte van uw uitspraken.

La parole est à M. Jean-Paul Moerman.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le président, je suis tout à fait d'accord avec mon collègue Van Erps lorsqu'il dit que les notes de synthèse n'évoquent que de manière parcellaire, incomplète et lointaine la question médicale, et pour cause. Le raisonnement du corapporteur, mon estimé collègue M. Van Erps est, vous m'en excuserez, qualifiable de "jésuitique" puisque, partant d'une absence d'indications, on arrive à une absence d'éléments dans une note de synthèse dont on dit, ensuite, que cette absence d'éléments dans une note de synthèse est une bonne justification pour ne pas parler des éléments de justification de base qui auraient dû amener à un raisonnement et à un texte. Je laisse ce genre de pirouette à votre famille politique. Ce sont d'ailleurs de telles façons de faire qui fatiguent la population et qui permettent l'émergence de groupements d'extrême droite dans ce pays.

C'est vous et non nous, monsieur le ministre, qui aviez souhaité ce grand débat. Vous avez d'ailleurs fait de nombreuses déclarations à ce sujet dans la presse.

Jean-Paul Moerman

Il est heureux qu'un tel débat ait pu avoir lieu. Nous y avons placé de nombreux espoirs. En effet, depuis la réforme des Forces armées, il est clair qu'il existe un malaise profond en raison d'insuffisances budgétaires, de certaines incohérences et de l'absence de mesures d'accompagnement claires et précises. Ce grand débat était, pour nous, l'occasion de faire le point de manière claire et précise sur des éléments relatifs à l'avenir des Forces armées.

Vous dites que vous vous inscrivez en faux contre le mot "désinvolture". Mais c'est quand même faire preuve de désinvolture que nous laisser seulement 3 heures 30 pour prendre connaissance de sept fardes de documents rédigés en néerlandais. Et si cela n'est pas de votre fait, c'est de celui de vos préposés. Je ne vous en porte pas grief, mais vous êtes le patron. C'est donc à vous que je m'adresse. Et, croyez-moi, le mot désinvolture n'est pas exagéré lorsque l'on sait que l'attente a été de deux ans et demi. Vous faites des promesses qui, lorsqu'elles aboutissent, le font dans de telles circonstances. Je ne vous tiens pas pour personnellement responsable de cette situation. Je suis certain que vous auriez souhaité que cela se passe différemment. Mais je tenais à vous faire cette remarque afin qu'à l'avenir, vous soyez attentif à la manière dont les réponses nous sont fournies.

Je suis désolé de devoir dire à M. Van Erps que si on ne discute pas de cette matière, je suis prêt à créer un incident.

Je pourrais également créer un incident sur l'audit concernant la restructuration des Etats-majors. Cet élément aurait dû être soumis à l'appréciation de la commission. Dans ses remarques, la Cour des comptes y fait allusion de manière claire. Je répète que je suis persuadé que si vous aviez pu réagir dans ce domaine de manière beaucoup plus complète, vous l'auriez fait mais nous sommes dans le cadre du jeu politique où l'un constate et où l'autre n'a pu agir. Il s'agit là aussi d'une lacune, point sur lequel je n'insisterai pas.

M. Poncelet, ministre : A quel audit faites-vous allusion lorsque vous parlez des Etats-majors ?

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Monsieur le ministre, je vous signale en outre qu'aucune mesure n'a été communiquée en ce qui concerne l'audit des structures des Etats-majors et des services du commandement territorial interforces. Or, l'objectif vise à affecter le personnel en surnombre au service opérationnel. Il s'agit d'une remarque de la Cour des comptes qui, que je sache, n'est pas peuplée de membres du PRL.

Mais il est vrai que quand on n'a plus rien à dire, on peut devenir désagréable.

Je comprends que la situation durcisse et que cela ne vous plaise pas.

M. Poncelet, ministre : Ne confondez pas 7 volumes d'un audit réalisé par une firme spécialisée, à concurrence d'un

certain nombre de millions, et une analyse faite par un service comptable ou par la Cour des comptes. Cela n'a quand même pas le même statut.

M. Jean-Paul Moerman (PRL-FDF) : Tels ne sont pas mes propos. Je fais allusion à une démarche qui n'est toujours pas réalisée ou, en tout cas, qui n'a pas été communiquée. C'est à nouveau la situation dans laquelle nous trouvons.

De voorzitter : Mijnheer de minister, de commissie neemt akte van uw voorstel het debat over de audit te herbeginnen. Ik reken erop dat uw kabinet initiatieven zal nemen opdat de documenten die aan het parlement worden toegezonden overzichtelijk en duidelijk zijn. Wat het debat en de synthesesnota betreft stel ik voor dat de voorzitter van de commissie terzake initiatieven neemt.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.10 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 12.10 heures.*